

חיישנים

ליאב עוז-ארי

עבוד FIRST

• נתחיל מהבסיס:

מה זה רובוט?

חיישנים ב FIRST

- לפי מקור האמת הבלתי ניתן לערעור, ויקיפדיה:

רובוט הוא מכונה אוטומטית בעלת יכולת תנועה, הנשלטת על ידי בקר ממוחשב ומסוגלת לבצע פעולות מורכבות יחסית.

חיישנים ב FIRST

- מכונה אוטומטית
- נשלטת על ידי בקר ממוחשב
- מבצע פעולות מורכבות יחסית

כיצד בקר עובד?

• חוג פתוח:

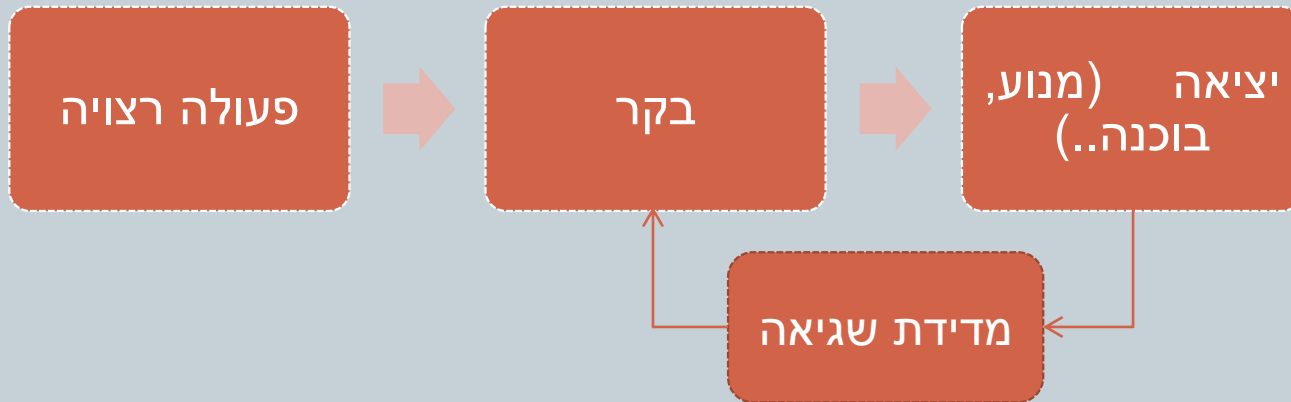

פשוט וקל, אבל.... לא מדויק!

כיצד בקר עובד?

• חוג סגור:

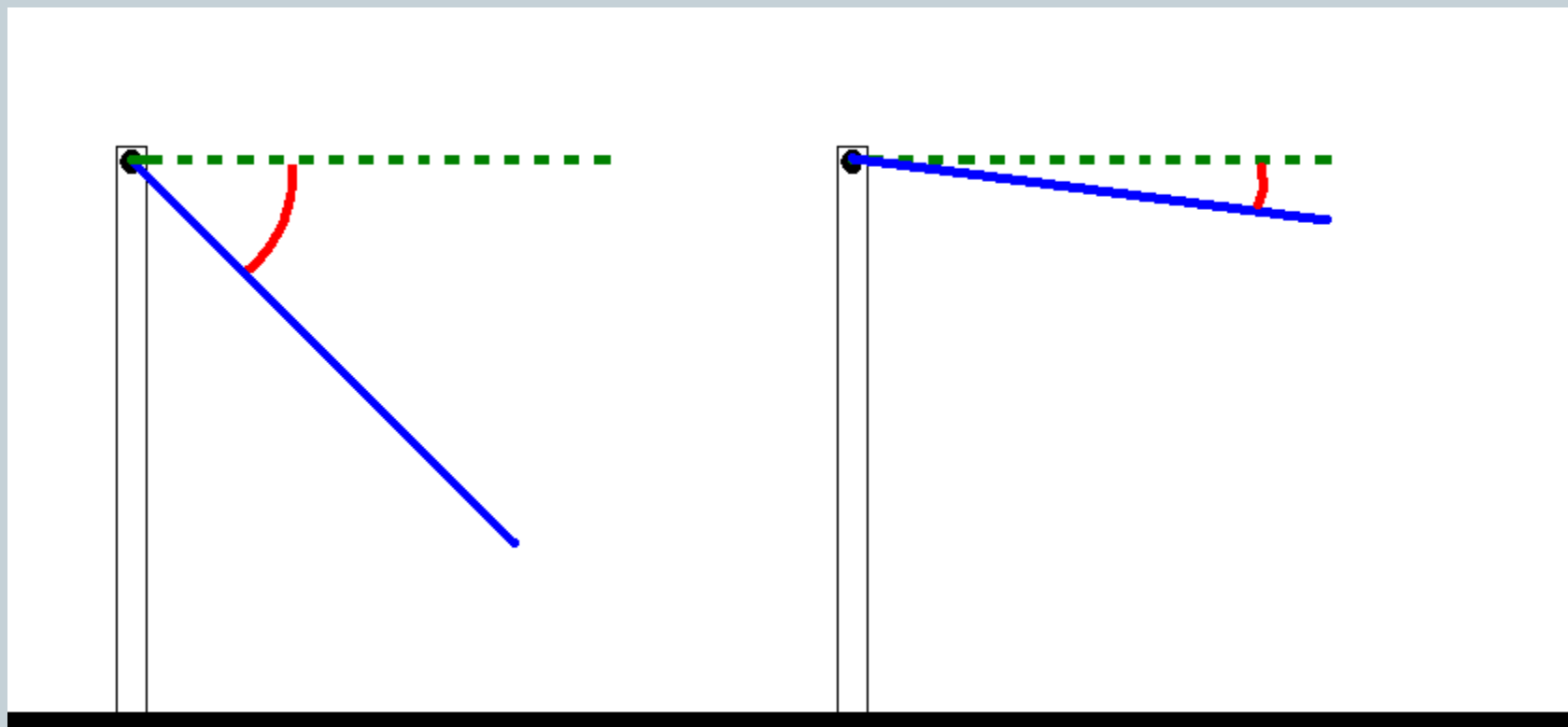

קצת יותר קשה ליישם – אבל שווה את זה!

חוג סגור:

עיקרון הפעולה בחוג סגור:
האות שצריך לתת למנוע (בד"כ זה מנוע..) יחסי להפרש בין
המצב הקיים, לבין המצב הרצוי.
לדוגמא:

המידע החשוב: השגיאה

• אבל איך נדע מהי?

חיישנים

מה נרצה למדוד?

סיבוב

- זווית התרוממות של זרוע
- צידוד של צריח
- צידוד של מצלמה

מרחק

- התקדמות של רובוט
- פתיחה של בוכנה
- עליה של מעלית

מגע

- זרוע שהגיעה לסוף תנועה
- רובוט נוגע בקיר
- כדור מוכן לשיגור

אחר

- לחץ
- זרם
- מתח
- מצלמה לזיהוי מטרות

כיצד נמדוד? (דוגמאות בלבד)

• סיבוב

- פוטנציומטר (ריאוסטט)
- מקודד (אנקודר)
- ג'יירוסקופ אלקטרוני
- מצפן אלקטרוני

• מרחק

- פונטציומטר חוט
- גלגל+מקודד (למידת התקדמות של רובוט)
- עכבר מחשב (גלגל+מקודד או חיישן אופטי)
- חיישן תאוצה

• מגע

- מיקרו-סוויץ'

מדידת סיבוב

פוטנציומטר סיבוב יחיד:

- משנה התנגדות ביחס ליניארי לזווית הסיבוב שלו. ע"י מדידת מפל מתח יחסי ניתן לדעת כמה אחוזים מסיבוב מלא ביצע.
- פוטנציומטר חד סיבובי מודד בד"כ 270 מעלות.
- שימושי ל: זרועות (בעיקר).

פוטנציומטר רב סיבובי

- דומה לפוטנציומטר רב סיבובי רק ש... הוא מסוגל למדוד יותר מסיבוב אחד (בד"כ 10 אבל ניתן להשיג בקלות עד 40).
- שימושים:
  - צריחים (למרות שעדיף משהו שייתן סיבובים ללא הגבלה...)
  - מערכות סיבוביות מוגבלות (מנוע שדורך קפיץ או מרים מעלית) מספר סיבובים מוגבל מכנית וידוע מראש שאין רצון (ויכולת!) לעלות מעליו.

מקודד (encoder)

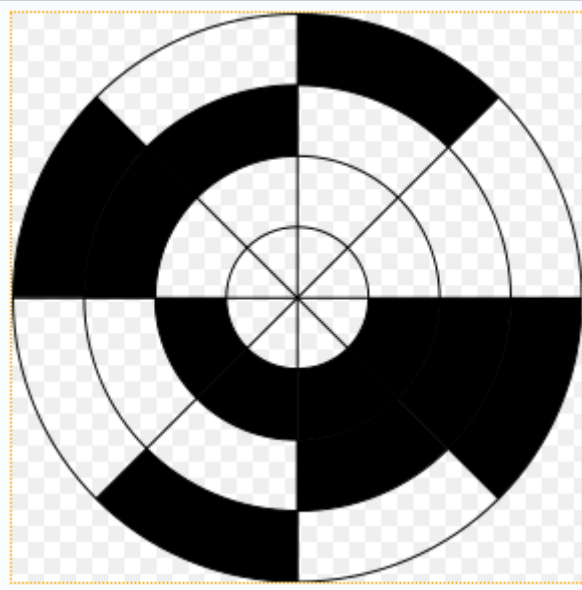

- מתחלקים לשני סוגים: אבסולוטי ויחסי (יתרונות וחסרונות לשניהם).

מקודד אבסולוטי

- מחזיר קוד דיגיטלי ייחודי לכל זווית (במגבלות הרזולוציה).
- עובד על עקרון החלוקה הבינארית.
- שימושי במערכות בהם דרוש לדעת את מיקום המערכת גם לאחר "אינסוף" סיבובים.
- יקר יותר (תרומה?)

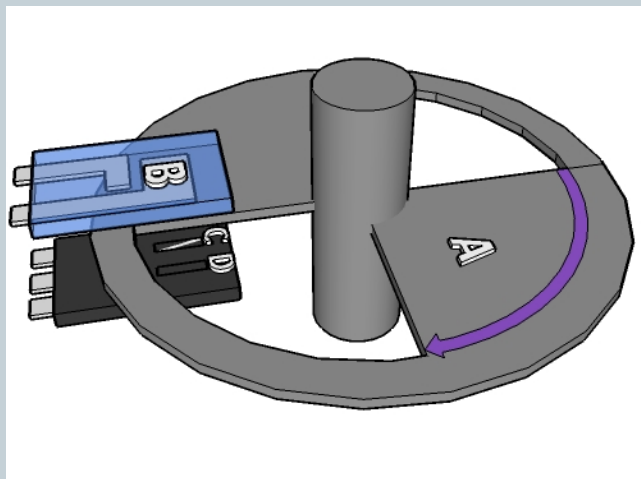

מקודד יחסי

- מחזיר פעימה כל שינוי זוויתי מסוים (תלוי רזולוציה).
- בד"כ מבוסס על מערכת אופטית סגורה.
- שימושי במערכות בהם נרצה לדעת כמה סה"כ סיבובים היו, אבל לאו דווקא את המיקום המדוייק של העצם המסתובב (לדוגמא נסיעה של רובוט)
- זול!

- מחזיר את התאוצה הזוויתית בכל דגימה
- מבוסס על רכיבים אלקטרו-מכניים מיקרוסקופיים.
- שימושי למדידת זווית הרובוט ביחס לזווית ההתחלה שלו (דורש חישובים!)
- רגיש לשגיאות חישובים ולאיבוד איפוס

מצפן אלקטרוני

- מחזיר את כיוון הצפון המגנטי.
- שימושי למדידת זווית הרובוט ביחס לזווית ההתחלה שלו (דורש חישובים!).
- מושפע מאוד (תלוי בחיישן) משדות מגנטיים בסביבה (נאמר למשל מנועים שצורכים זרמים של 40 אמפר...).
- חסין לאיבוד איפוס (הצפון לא זז כל כך מהר...).

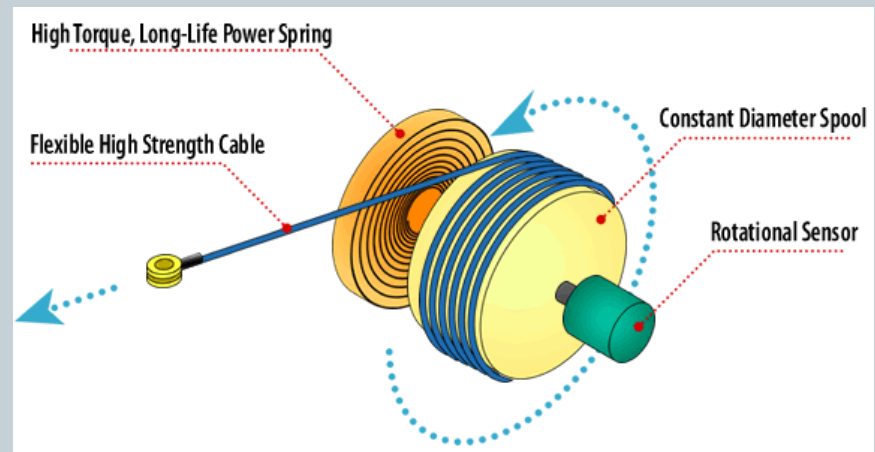

מדידת מרחק

פוטנציומטר חוט

- כביכול פוטנציומטר רב סיבובים + חוט...

- בפועל: פתרון אלגנטי למספר בעיות מדידה

אנקודר + גלגל

• שילוב פשוט

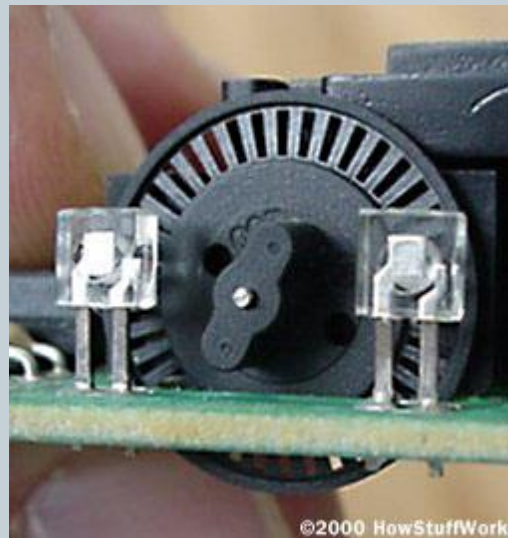

• שמניב תוצאות..

עכבר מחשב

למעשה.. אנקודר + גלגל

- אבל באריזה קומפקטית.
- ניתן להשתמש גם בעכבר לייזר (ללא מגע בריצפה!)
- משמש למדידת תנועת הרובוט על הרצפה.
- שני עכברים+מתמטיקה=מיקום אבסולוטי של הרובוט+זווית!

- מודד את תאוצת הרובוט בציר אחד (קיימים חיישנים דו ותלת ציריים). שימו לב! ימדוד גם את תאוצת הכבידה!
- על מנת למדוד מיקום יש לבצע אינטגרציה פעמיים (כמו ג'ירו) ולכן רגיש לשגיאות במדידה ולאיבוד מדידות.
- במדידת וקטור כבידה יכול לשמש כמד זזית (דוגמא על הלוח)
- משמש למדידת מיקום בעיקר, אבל גם זזית

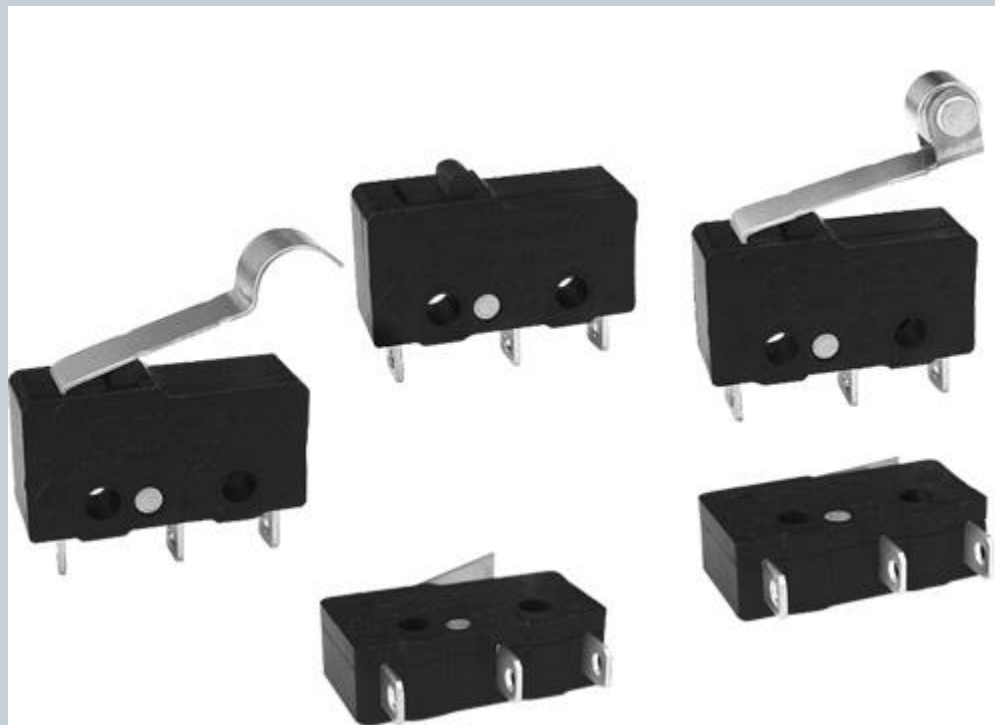

מגע

מיקרו סוויץ'

- כפתור קטן... אבל שימושי!
- שימושים: כיד הדמיון...
- חסרון: מגע מכני

• חיישנים שימושיים מאוד:

- על מנת לשמור על בטיחות הרובוט (עצירת תנועה)
- על מנת לבצע תנועה אוטומטית (בקרה)
- על מנת לתת מכוון לנהגים על מצב הרובוט (מצב מחסנית וכו')

• חשוב:

- לדעת מה מודדים (סיבוב, תנועה ישרה, מגע וכו')
- להבין את מאפייני המערכת (סיבובים אינסופיים? מיקום לעומת שינוי..)
- להכיר חיישנים שונים על מנת להתאים אותם לצרכינו.

• שימוש נכון בחיישנים:

- מבטיח רובוט חכם יותר שיודע לבצע מטלות בעצמו ולהוריד דרישות מהנהג
- רובוט שיודע לתת לנהג יותר מידע על מנת למצות את יכולות הנהג (you can't hit what you can't see...)